

ผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความ โดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญาของโทนี บูซาน
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

EFFECT OF THAI LANGUAGE READING COMPREHENSION PACKAGES USING TONY BUZAN'S
MIND MAPPING TECHNIQUE FOR MATTHAYOMSUKSA 1 STUDENTS

ลัดนา กะแจะจันทร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุเทียบ ละอองทอง ดร. สุรัชชัย ปิยานุกูล
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความโดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญาของโทนี บูซาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความโดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญาของโทนี บูซาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 3) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความโดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญาของโทนี บูซาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความโดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญาของโทนี บูซาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนภัทรบพิตร อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 44 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความ โดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญาของโทนี บูซาน 2) แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทย 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 40 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.25 ถึง 0.92 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ 0.94 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทย จำนวน 15 ข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาค่า E_1/E_2 และ E.I. และทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t – test (Dependent Samples) ผลการวิจัยพบว่า

1. แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความโดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญาของโทนี บูซาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.98/82.50 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80
2. นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความโดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญาของโทนี บูซาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญาของโทนี บูซาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 0.6815 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 68.15
4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความโดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญาของโทนี บูซาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : แบบฝึกทักษะการอ่าน, เทคนิคแผนผังทางปัญญา

ABSTRACT: The purposes of this research were: 1) to study the efficiency of Thai reading comprehension packages using Tony Buzan's mind mapping technique for Mathayomsuksa 1 students to meet the criteria set at 80/80; 2) to compare the students' learning achievement between before and after learning through the Thai reading comprehension packages using Tony Buzan's mind mapping technique for Mathayomsuksa 1 students; 3) to investigate the effectiveness index of learning through the Thai reading comprehension packages using Tony Buzan's mind mapping technique for Mathayomsuksa 1 students; and 4) to explore the students' satisfaction towards learning through the Thai reading comprehension packages using Tony Buzan's mind mapping technique for Mathayomsuksa 1 students. The samples were 44 Matthayomsuksa 1 students studying in the first semester of the academic year 2011 at Phatthara Borphit School under Secondary Educational Service Area Office 32, selected by using simple random sampling technique. The instruments used in this study were 1) the Thai reading comprehension packages, 2) learning activity lesson plans, 3) a 30-item achievement test with the discrimination value between 0.25-0.92 and the reliability value at 0.94, and 4) a 20-item of satisfaction questionnaire with its reliability at 0.87. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean, standard deviation, E_1/E_2 and E.I. The hypothesis was tested by dependent samples t-test. The findings were as follows:

1. The Thai reading comprehension packages using Tony Buzan's mind mapping technique for Matthayomsuksa 1 students had an efficiency of 83.98/82.50 which was higher than the criteria set at 80/80.

2. The students' learning achievement after learning through the Thai reading comprehension packages using Tony Buzan's mind mapping technique for Mathayomsuksa 1 students were higher than before learning with statistical significant difference at the level of .01

3. The index of effectiveness of the Thai reading comprehension packages using Tony Buzan's mind mapping technique for Matthayomsuksa 1 students was 0.6815 which means students gain more Thai reading comprehension knowledge up to 68.15%.

4. The students' satisfaction towards learning through the Thai reading comprehension packages using Tony Buzan's mind mapping technique for Matthayomsuksa 1 students as a whole was at highest levels.

Keyword (S) : Comprehension Packages, Tony Buzan's Mind Mapping Technique

บทนำ ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์ จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาระบบการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดคุณภาพผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ไว้ว่า “อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง อธิบายความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำ ประโยค ข้อความ ส่วนนวนโวหาร จากเรื่องที่อ่าน เข้าใจคำแนะนำ คำอธิบายในคู่มือต่างๆ แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง รวมทั้งจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและนำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตได้ มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่าน” (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 32) แต่จากการสรุปผลการดำเนินงาน 9 ปี ของการปฏิรูปการศึกษา (พ.ศ.2542 – 2551) พบว่า การจัดการศึกษาในภาพรวม ในช่วง พ.ศ.2545 -2550 ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปไม่รู้หนังสือของไทยเพิ่มขึ้น คือจากร้อยละ 4.7 ในช่วงปี 2545 เป็น 7.4 ในปี 2550 และจากรายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน(O-NET) ปีการศึกษา 2552 ช่วงชั้นที่ 3 (มัธยมศึกษาปีที่ 3) ของสถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ที่พบว่า นักเรียนโรงเรียนภัทรบพิตรได้คะแนนสาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท1.1 มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ คือ 5.78 จากคะแนนเต็ม 13 คะแนน (สถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ(องค์การมหาชน). 2552 : 1) ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ ขวนทอง วิชระอาสน์ (2542 : 2) ที่พบว่าในปัจจุบันนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาจำนวนมากมีปัญหาในการอ่านหนังสือ เช่น อ่านไม่เป็น อ่านช้า จับใจความสำคัญไม่ได้ เพราะพื้นฐานระดับประถมศึกษาของนักเรียนไม่ดีพอ เมื่อศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา ก็กลายเป็นปัญหาต่อเนื่อง ดังนั้นครูควรปรับปรุงการสอน โดยหาวิธีแก้ปัญหาเพื่อให้นักเรียนได้เกิดความรู้สึกหรือแรงบันดาลใจที่จะอ่าน ส่วนปัญหาการอ่านจับใจความของนักเรียนบางคนอ่านช้า อ่านได้แต่ไม่เข้าใจเรื่องที่อ่าน จับใจความสำคัญของเรื่องไม่ได้

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเทคนิคแผนผังทางปัญญาของโทนี บูซาน (Tony Buzan) พบว่า เทคนิคแผนผังทางปัญญาสามารถช่วยดึงดูดความสนใจช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และกระตุ้นความจำแก่ผู้เรียน อีกทั้งยังก่อให้เกิดความชัดเจนเป็นรูปธรรมของสิ่งที่อ่านมากยิ่งขึ้น สามารถเข้าใจได้ง่ายน่าจะทำให้การอ่านมีประสิทธิภาพ ซึ่งโทนี บูซาน (1997 : 175 – 283) ได้เสนอไว้ว่า แผนผังทางปัญญานั้นสามารถนำมาใช้ประโยชน์ด้านการจดบันทึก (Note Taking) เพราะ

การจดบันทึกนั้นโดยทั่วไปคนส่วนใหญ่มักจดแบบแนวนอนหรือแนวตั้งทางเดียวตามสัดส่วนของภาษานั้น ๆ ทำให้ไม่ได้ประโยชน์จากการจดบันทึกอย่างเต็มที่เนื่องจากไม่เห็นถึงจุดสำคัญ และความสัมพันธ์ของเนื้อหาอย่างชัดเจน แต่หากเปลี่ยนรูปแบบการจดบันทึกเป็นแผนผังทางปัญญาจะทำให้ผู้จดบันทึกเห็นจุดสำคัญและความเชื่อมโยงของเนื้อหาที่มีความเป็นอิสระจนเกิดความเข้าใจในเนื้อหานั้น ๆ มากขึ้น จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความโดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญาของโทนี บูซาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนด้วยแบบฝึกทักษะที่จะส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านการอ่านจับใจความเพิ่มขึ้น เป็นการช่วยเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการเรียนวิชาภาษาไทย ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อีกทั้งเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยสำหรับครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความโดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญาของโทนี บูซาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความโดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญาของโทนี่ บูซาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
3. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความโดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญาของโทนี่ บูซาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความโดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญาของโทนี่ บูซาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. **ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง** ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนภัทรบพิตร อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 32 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 7 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 280 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนภัทรบพิตร อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 32 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 44 คน ได้มาโดยการวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความโดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญาของโทนี่ บูซาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 13 แบบฝึก ได้แก่ เทคนิคแผนผังทางปัญญาของโทนี่ บูซาน นิทานข่าว บทความ เรื่องสั้น บทเพลง และบทร้อยกรอง

2.2 แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความโดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญาของโทนี่ บูซาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 13 แผน 14 ชั่วโมง

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 1 ชุด รวม 40 ข้อ

2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 1 ฉบับ รวม 15 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 เตรียมนักเรียนกลุ่มตัวอย่างโดยชี้แจงและให้คำแนะนำวิธีการเรียนรู้ และการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน (Pre - test)

3.2 ดำเนินการสอนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความโดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญาของโทนี่ บูซาน โดยใช้เวลาในการทดลอง รวม 14 ชั่วโมง ในระหว่างเรียนให้นักเรียนทำกิจกรรมแบบทดสอบท้ายหน่วยในแต่ละแบบฝึก พร้อมทั้งเก็บคะแนนการทำแบบทดสอบท้ายหน่วยหลังเรียนไว้ทุกครั้ง

3.3 เมื่อนักเรียนเรียนจบเนื้อหาทั้งหมดแล้ว ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (Post - test)

3.4 ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความ หลังการเรียนการสอนเสร็จสิ้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความ โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสูตร E_1 / E_2

4.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความ ระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สูตร t - test (Dependent Samples)

4.3 วิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลประสิทธิผลของการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความ โดยใช้สูตร E.I. ของ กูดแมน แฟลทเชอร์ และชไนเดอร์ (Goodman, Fletcher & Schneider)

4.4 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความ โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

1. แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความ โดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญาของโทนี บูซาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.98/82.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80
2. นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความ โดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญาของโทนี บูซาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความ เท่ากับ 0.6815 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 68.15
4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความ โดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญาของโทนี บูซาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความโดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญาของโทนี บูซาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.98/82.50 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องต่างๆ แล้วดำเนินการสร้างแบบฝึกทักษะที่ดี ให้เหมาะสมกับนักเรียน และสามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความได้ ดังที่กรรณิการ์ พวงเกษม (2540 : 7) และถวัลย์ มาศจรัส (2550 : 21) ได้กล่าวถึงการสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความว่าต้องคำนึงถึงความรู้ ความถนัด ความสามารถและความสนใจของนักเรียนทั้งนี้ต้องมีลักษณะที่หลากหลายเพื่อช่วยกระตุ้นความสนใจของนักเรียน นำผู้เรียนสู่การสรุปความคิดรวบยอดและหลักสำคัญของสาระการเรียนรู้ มีลำดับขั้นตอนการเรียนรู้สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งได้ผลเช่นเดียวกับ ผลการวิจัยของลือชัย สุรมิตร (2549 : บทคัดย่อ) และปรีชา วันแวน (2551 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2. จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความพบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่ง

เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังที่สายสุนีย์ สุกุลแก้ว (2534 : 2) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสอนอ่านจับใจความไว้ว่า การสอนอ่านในแต่ละครั้ง ครูควรให้นักเรียนรู้จักมุ่งหมายของการสอน ต้องการอะไรจากเรื่องที่อ่าน เพื่อจะได้นำไปสู่จุดนั้นได้เร็วขึ้น ขั้นตอนต่อไปอ่านโดยละเอียดให้ตลอดเรื่องในขณะที่อ่านพยายามตั้งคำถามขึ้นในใจว่าเรื่องที่อ่านเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร จะเห็นได้ว่าแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความนั้นนอกจากมุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแล้ว ยังทำให้เกิดความมีเหตุผล ช่างสังเกต แจกแจง อันจะก่อให้เกิดความฉลาดทางสติปัญญา ยิ่งขึ้นไปอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกุสุมา ภูขาว (2548 : บทคัดย่อ) พงษ์ศักดิ์ ศิริวงค์ (2549 : บทคัดย่อ) คอนราด (Konrad. 1989) และรูดา (Rooda. 1994 : 25-27) ที่พบว่าเมื่อฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยแบบฝึกทักษะแล้วนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

3. ค่าดัชนีประสิทธิผลของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เท่ากับ 0.6815 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ร้อยละ 68.15 ทั้งนี้เนื่องจากแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สามารถสร้างความสนใจของนักเรียน ให้เรียนรู้และฝึกฝนทักษะการอ่านจับใจความอย่างเป็นลำดับขั้นตอนและมีความสุข ซึ่งผู้วิจัยนำสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียน หรือสิ่งที่นักเรียนให้ความสนใจเป็นส่วนประกอบของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ทำให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยความหมาย ดังที่สุวิทย์ มูลคำ และสุนันทา สุทรประเสริฐ (2550 : 53 – 54) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะไว้ว่า แบบฝึกทำให้เด็กมีความเชื่อมั่นและสามารถประเมินผลของตนเองได้ ฝึกให้เด็กทำงานตามลำพัง โดยมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ช่วยพัฒนาความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยเสริมทักษะให้คงทน ซึ่งลักษณะการฝึกเพื่อช่วยให้เกิดผลดังกล่าวนี้ ได้แก่ ฝึกทันทีหลังจากที่เด็กได้ฝึกเรื่องนั้น ฝึกซ้ำหลายๆ ครั้ง เน้นเฉพาะเรื่องที่ผิด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกุสุมา ภูขาว (2548 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.70 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 70.00

4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนโดยรวมต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความอยู่ในระดับมากที่สุด คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 แสดงว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ เนื่องจากแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ เป็นสื่อที่ช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ไม่ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย นักเรียนได้ฝึกทักษะการอ่านจับใจความในสิ่งที่นักเรียน

ให้ความสนใจ ไม่ว่าจะเป็น นิทาน ข่าว บทความ เรื่องสั้น เพลง และบทร้อยกรองฝึกฝนอย่างเป็นลำดับขั้นตอนอย่างสม่ำเสมอ อีกประการหนึ่งในการพัฒนาแบบฝึกทักษะผู้วิจัยได้นำหลักจิตวิทยาการเรียนรู้มาสร้างและใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ดังที่ถวัลย์ มาศจรัส (2550 : 25) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ว่า ช่วยให้ผู้เรียนมีสื่อสำหรับฝึกทักษะด้านการอ่าน การคิด การวิเคราะห์ และการเขียน ทั้งยังเป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับการแก้ไข ปัญหาในการเรียนรู้ของผู้เรียน พัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติด้านต่างๆ ของผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปรีชา วันแฉ่น (2551 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญแบบคิดวิเคราะห์จากบทความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญแบบคิดวิเคราะห์จากบทความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนมีความพึงพอใจที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 ควรมีการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะอยู่เสมอ เพื่อช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีความคงทนในการเรียนรู้ที่ยาวนาน

1.2 แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ประกอบไปด้วยหลากหลายรูปแบบงานประพันธ์ สอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน และเหมาะสมกับนักเรียน สามารถนำไปสอนซ่อมเสริมกับนักเรียนที่เรียนช้าหรือนักเรียนที่มีความสนใจที่จะเพิ่มพูนประสบการณ์

1.3 ในการสร้างแบบฝึกทักษะควรศึกษาหลักการสร้างให้ละเอียด เพื่อให้ได้แบบฝึกทักษะที่มีคุณภาพสามารถตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และใช้แก้ปัญหาให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะกับนักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนอื่นๆ เพื่อเป็นการสร้าง และพัฒนานวัตกรรมด้านการเรียนการสอนที่หลากหลาย สามารถนำไปแก้ปัญหากับนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้และระดับชั้นอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กรรณิการ์ พวงเกษม. (2540). **ปัญหาและกลวิธีการสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถม**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

กุสุมา ภูขาว. (2548). **ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญาของโทนี บูซาน**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

ชวนทอง วัชรอาสน์. (2542). **การพัฒนาการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม โดยใช้นิทานท้องถิ่น อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. นนทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา.

ถวัลย์ มาศจรัส. (2550). **นวัตกรรมการศึกษาชุด แบบฝึกหัด-แบบฝึกเสริมทักษะ**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : 21 เซ็นจูรี่.

ปรีชา วันแวน. (2551). **การพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญแบบคิดวิเคราะห์จากบทความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. อุตรดิตถ์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

พงษ์ศักดิ์ ศิริวงศ์. (2549). **การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

ลือชัย สุรมิตร. (2549). **การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(องค์การมหาชน). (2552). รายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2552 ช่วงชั้นที่ 3 (มัธยมศึกษาปีที่ 3). สืบค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2553, จาก <http://www.niets.or.th>.

สายสุนีย์ สุกุลแก้ว. (2534). การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวิทย์ มูลคำ และสุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2550). การพัฒนาผลงานทางวิชาการสู่การเลื่อนวิทยฐานะ. กรุงเทพฯ : อีเค บุ๊ค.

Buzan, T. and Buzan, B. (1997). **The Mind Map Book : Radiant Thinking**. London : BBC Books.

Konrad, E. M. (1989, November). "Developing Thinking Skills with Folktale Variants from Several Cultures", **Dissertation Abstracts International**. 50.

Rooda, A. L. (1994, Nov-Dec). Effects of mind mapping on student achievement in a nursing research course. **Nurse Educator** 19 : 25-27.